

Tek bir yaşam hakkı var insanın

Demir Özlü'nün 2004'te çıktığı Tayland yolculuğunun ardından meydana gelen ve yüz binlerce insanın öldüğü Hint Okyanusu depreminin ardından yazdığı 'Dalgalar' romanı, bir yere ait olmak, ardında bırakmak, gidenleri hatırlamak ve kendi gidişini sorgulamak üzerine yükseliyor.

EFNAN ATMACA
efnanatmaca@gmail.com

Demir Özlü'nün 'Dalgalar'ı, bir buçuk aylık bir Tayland yolculuğunun öyküsü. Baba, oğul, gelin ve torunun birlikte yaptıkları bir yolculuğun... Üstelik bu yolculuk, 2004'te Hint Okyanusu'nda meydana gelen, 14 ülkede 230 binden fazla insanın ölümüne yol açan deprem ve tsunamiden hemen önce gerçekleşiyor. **Demir Özlü'nün kendini hatırlatan bir yerden anlattığı bir öykü bu.** Çok özet olarak yazarın öğretmen anne-babası ve kardeşleri Tezer Özlü ile Sezer Özlü Duru'yla Burdur, Simav, Ödemiş'te yaşadığını; siyasi nedenler yüzünden üniversitedeki görevine son verildiğini; yedek subaylık hakkı elinden alındığı için askerliğini er olarak Muş'ta yaptığını ve hayatının büyük bölümünü Stockholm'de geçirdiğini hatırlatayım. Şimdi 'Dalgalar'a dönelim. Demir Özlü'nün edebiyatına hâkim olanların bildiği gibi mesafeli, yalın dilinin öne çıktığı romanda yazar, annesinin ölümünün ardından küçük oğlu, torunu ve geliniyle önceden planlanmış bir yolculuğa çıkan anlatıcının kaleminden yaşananları aktarıyor. Gelini Taylandlı, dolayısıyla İsveç'te doğan torununun anne topraklarıyla tanışması anlamına da geliyor bu gezi.

BİLİNÇ AKIŞININ DURAKLARI

Anlatıcı 'Dalgalar'da yaptıkları yolculuğu, gördüklerinin bir özetini yaparken asıl kendi içinde uzun bir yolculuğa çıkıyor. **Çocukluğundan gençliğine, İsveç yıllarından İstanbul gezilerine çok uzun bir hesaplaşma.** 4 yaşındayken annesiyle gittiği Burdur'u hatırlaması belki de bize sunduğu bilinç akışının ilk durağı. Zor bir hayatı olmuş kitabın anlatıcısının. Ailesiyle gurbette geçen yılların ardından yatılılık serüveni başlamış. Hiçbir yere sığamamış. **Aklını ve yüreğini bir bavula sığdırıp dolaşmış yıllar yılı.** Bir Kuzey ülkesinde kurmuş hayatını. Anne ve babası orada ziyaret etmişler onu. Babası bu ziyaretlerden birinden sonra göçmüş dünyadan. Annesi yine gelmiş oğlunun yanına ama bir türlü sevememiş o soğuk ülkeyi. Bir gün bundan sonra oğlunun gelmesini

istemiş İstanbul'a, onun yanına. Sonra da bir barışma yaşamış anlatıcı İstanbul'la ve belki de kendiyile. **Annesiyle ilişkisini anlatırken bir yandan da aidiyetini sorguluyor aslında kitapta anlatıcı.** Bir yere ait olmak, ardında bırakmak, gidenleri hatırlamak ve kendi gidişini sorgulamak. Bu dört ayak üzerinde yükseliyor roman.

DOĞANIN KENDİ YAŞAMI VAR

Dört kişilik Tayland yolculuğunda bir yandan küçük torununun haylazlıklarıyla yaşama bağlanırken bir yandan annesinin gidişini kabullenmeye çalışıyor. Ama ziyaret ettikleri ülke o kadar kaotik ki hep başka çağrışımlara yol açıyor. Burada da Özlü'nün bilinç akışını romana eklememesine şahit oluyoruz. Bir polis devleti olan Tayland'dan Türkiye'de yaşadıklarına uzanıyor örneğin. İlk kez askerliği sırasında baş gösteren ağır depresyonu yeniden geldiğinin sinyallerini verince kaçmak istiyor Tayland'dan. **On binlerce insanı yutacak tsunamiyi önceden sezip dağlara kaçan filler gibi o da depresyonu nedeniyle gidişini erkene çekip ayrılıyor ülkeden. Sonrasında yaşanan felaketin ardından yok olan anıları kalıyor belleğinde. Gittiği, gördüğü, tanıştığı insanları düşünüyor. Ve acaba onlara ne olduğunu...** Freud'un bir sözü geliyor aklına: "Son bağlantı: Doğa ölümdü. Çünkü öldürür. Doğa her zaman bizi tehdit eden bir aşırılıktır." Ve bir hesaplaşmaya giriyor: "Doğanın da kendi yaşamı vardı. İnsanların yaşamına uymayan kör bir yaşamdı bu. Gerçek olan bu denizlerdi. Sonsuz, tehlikeli okyanuslar, birbirine ulaşan bitimsiz sular. Gerçek olan dalgalardı. Bunlar denizlerin, duyguların, içinden yükselen acının bireysel varlığını boğan her şeyin, ölümün dalgalarıydı."

DALGALAR

Demir Özlü
Yapı Kredi Yayınları, 2023
112 sayfa.